

Međunarodna konferencija “Mediji i obrazovanje”, Beograd, 2 – 4. listopada 2003.

Područja medija, kulture i obrazovanja vrlo su zanimljive teme za svako društvo, a osobito ona u procesu tranzicije i demokratske rekonstrukcije. Iz tog razloga Fakultet dramskih umjetnosti u Beogradu (Srbija i Crna Gora) prihvatio je da od 2. do 4. listopada 2003. godine organizira Međunarodnu konferenciju s temom “Mediji i obrazovanje”.

Skup je imao zadatak stvoriti kvalitetno ozračje za razmjenu informacija, iskustava i pozitivnih modela u tom području s ostalim zemljama u regiji (jugoistočna Europa) i Europi, te istražiti uzajaman utjecaj obrazovanja i medija u kontekstu suvremenoga informatičkog društva, brzog razvoja novih tehnologija i medija, velike potrebe za uspostavljanjem modela kako bi se spriječila zlouporaba medija, povećala razina njihove etičnosti, ali i estetskih postignuća i konačno da bi se dobio plan za razvoj obrazovanja, znanosti, medija i kulture prema najvišim profesionalnim standardima.

Na konferenciji je govorilo 83 uglednih teoretičara i praktičara – 65 iz Srbije i Crne Gore i 18 iz inozemstva (SAD-a i Kanade, Europe i jugoistočne Europe). Njihovi su radovi predstavljeni u pet pojedinačnih i sesija sa sljedećim temama:

1. Značenje medija u oblikovanju etičkog i estetskog obrazovanja
2. Mediji i javne politike – obrazovna, kulturna i zdravstvena te inter-

kulturalnost

3. Mediji u obrazovnom sustavu – razvoj kulikuluma, proučavanje medija i obrazovanje o medijima – od predškolske do sveučilišne razine
4. Obrazovanje za rad u medijima – službeni i alternativni, realni i hipotetički modeli
5. Nove tehnologije i novi mediji u obrazovnom procesu.

Govorili su, među ostalima prof. dr. Ratko Božović (Fakultet političkih znanosti, Beograd), prof. dr. Čedomir Čupić (Fakultet političkih znanosti, Beograd), prof. dr. Đuro Šušnjić (Filozofski fakultet, Beograd), prof. dr. Zorica Bobić Tomić (Filološki fakultet, Beograd), prof. dr. Miško Šuvaković (Fakultet glazbene umjetnosti, Beograd), dr. Virgil Nitulescu (Parlamentarni odbor za kulturu i medije, Bukurešt), Laura Ana Frunzeti (Nacionalni audio-vizualni savjet, Bukurešt), dr. Nada Zgrabljic (glavna urednica znanstevnog časopisa *Medijska istraživanja*, i predavač na Odsjeku novinarstva na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu), Zoran Udovičić (predsjednik Media plan instituta, Sarajevo, Bosna i Hercegovina), prof. dr. Milena Dragičević Šešić (Fakultet dramskih umjetnosti, Beograd), asistentica Josipa Crnoja Bartolić (Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu), Aleksandar Halmi (Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu), Lillian D. Beltaos (Tesla-

central Corporation, Alberta, Kanada), prof. Knut Sogstad (Oslo University College, Norveška), prof. Ivor Gaber (Goldsmith College, London, Velika Britanija), prof. dr. Bo Reimer (Škola za kulturu, umjetnost i komunikacije, Malmö, Švedska), James Walkerm (novinar, Washington, SAD), Boro Kontić (direktor Medija centra, Sarajevo, Bosna i Hercegovina), Ljiljana Zurovac (Media plan institut, Sarajevo, Bosna i Hercegovina), Dragoljub Vuković (Institut za medije Crne Gore, Podgorica), dr. Dubravka Valić Nedeljković (Novosadska novinarska škola, Novi Sad), prof. dr. Neda Todorović (Fakultet političkih znanosti, Beograd), Nebojša Spaić (izvršni direktor Medija centra, Beograd), Elena Natali (Mreža Nettuno Rim, Italija), dr. Elisabetta Delle Donne (PIXEL, Firenca, Italija), Nevena Ršumović (Medija centar, Sarajevo, Bosna i Hercegovina), Siniša Simić (Britansko vijeće, Beograd), Algirdas Lipstas (Institut za otvoreno društvo, Budimpešta, Mađarska), dr. Dragan Klaić, (Nizozemski kazališni institut, Amsterdam, Nizozemska).

Prvog dana konferencije, u četvrtak 2. listopada 2003. na svečanom otvorenju uvodno je govorio talijanski teoretičar i pisac Giovanni Gozzini, profesor Sveučilišta u Sienni, autor knjige *Povijest novinarstva* (Clio, Beograd, 2002.)

To je bio uvod za Opću sjednicu, 3. listopada 2003. na kojoj je dr. Đuro Šušnjić, redoviti profesor Filozofskog fakulteta u Beogradu govorio o temi "Masovni mediji – ribari ljudskih duša" aktualizirajući neka stajališta o utjecajima medija i medijskoj manipulaciji.

Prateći programi skupa bili su: *Sajam medijske literature* – izlagali su ugledni nakladnici koji u svojem izdavačkom planu imaju edicije koje tematskim okvirima obrađuju medijske teme – Clio, Filip Višnjić, Media Centar – Beograd, Media Centar – Sarajevo, Media Plan Institut – Sarajevo, Institut za medije iz Podgorice, Sveučilište umjetnosti i Fakultet dramskih umjetnosti iz Beograda; *Panel diskusija – Obrazovanje (ne) mogućnosti medija* (voditelj mr. Stanko Crnobrnja) – sudjelovali su: Dragoljub Žarković (*Vreme*), Vesna Roganović (*Danas*), Olga Nikolić (*Glas*), Stojan Cerović (*Vreme*), Olivera Kosić (*RTS – Obrazovni program*), Radovan Kupres i Dragan Ilić (*RTV B92*), Zoltan Šurnjai (*RTV Novi Sad – Mađarska redakcija*), predstavnici *RTV Novi Sad, Televizije Apolo* – Novi Sad, Novica Samardžić (*Kulturno-umjetnički program RTVCG*), Marija Perović (*IN televizija, Podgorica*) te *Predstavljanja projekata: Medijske dokumentacije EBART*, Velimir Kazimir Čurguz i *Tisak u osnovnoj školi*, Snežana Kureš, Asocijacija neovisnih medija.

Tijekom rada konferencije te u referatima i predavanjima bilo je suprotnih stajališta i korisnih rasprava bilo s pozicija medijskog pesimizma ili većeg ili manjeg medijskog optimizma. Govorilo se istodobno o manipulativnoj snazi medija, razmjerno niskoj obrazovnoj strukturi zaposlenih u javnim glasilima kao prepreki u postizanju najviših estetskih i profesionalnih standarda, manjku novinarske etike, obilju unificiranog programa niske estetske razine kao načina na koji mediji tranzicijski kaos istodobno i reprezentiraju i produbljuju.

Kada je riječ o tzv. *medijskom i obrazovnom optimizmu* tada u prvom redu imamo stajalište o: dobroj informiranosti i znanju kao kvalitetnim i konstruktivnim dijelovima medijskih programa, intenzivnijoj pluralizaciji medija, aktivnoj ulozi oba sustava u konsolidaciji i proceduralizaciji demokracije, te pozitivnim učincima tehnologizacije, digitalizacije i konvergencije medija.

Druga podtema u sklopu analize odnosa medija i obrazovanje bila je vezana za uže shvaćenu obrazovnu funkciju medija, dakle pitanje njihove produkcije i proizvodnje obrazovnog programa samih medija, te se zaključilo da se ti programi kvantitativno, ali i kvalitativno prožimaju. Govorilo se i o neadekvatnosti termina i formi emitiranja obrazovnih programa i nedovoljne stručnosti kadrova koji ih stvaraju. U tom smislu istaknuto je pozitivno iskustvo u vezi s reformom školstva u Srbiji, a ta je tema bila vrlo aktualna pa su mediji stalno i programirano, strateški dobro informirali javnost. To je osobito važno ako se zna da je obrazovna i kvalifikacijska struktura stanovništva najveća prepreka bržim integracijskim procesima i ulasku zemalja u regiji u europske integracijske procese. U tom smislu mediji moraju podupirati školstvo kao tradicio-

nalan i inertni sustav u naporima da se transformiraju i inoviraju.

Četvrta tema drugog dana konferencije je bila obrazovanje za medije i obrazovanje za novinare. Rečeno je da ima neujednačenosti u službenim i alternativnim te postojećim obrazovnim programima, što je u svakom slučaju dobar temelj za razmjenu i prijenos iskustava, ali najvažniji zadatak je institucionalna konsolidacija i kodifikacija znanja. S jedne strane službeni, državni modeli obrazovanja za rad u medijima i obrazovanja novinara u određenoj su krizi i nužna im je obnova, dok sa druge strane neutemeljeni, neslužbeni modeli doživljavaju rast, najčešće na temeljima iskustva stranih obrazovnih sustava.

Zaključak je da je konferencija ostvarila svoje ciljeve i stvorila dobro ozračje za razmjenu informacija, iskustava i pozitivnih modela u tom području s drugim zemljama u regiji (jugoistočna Europa) i Europi, te da će njezini rezultati biti važni za Srbiju i Crnu Goru, pa i cijelu regiju te da će omogućiti osuvremenjavanje obrazovnog procesa u teoriji i praksi na svim razinama, te uspostaviti veze između tradicionalnih i novih načina obrazovanja.

Mirjana Nikolić

Parry Aftab: *Kako prepoznati opasnosti Interneta. Vodič za škole i roditelje*, Neretva: Zagreb, 2003., 346 str.

U izdanju Neretve Zagreb i u prijevodu Davorke Ćurković objavljen je vodič za nastavnike i roditelje *Kako*

prepoznati opasnosti Interneta (izvorni naslov *The Parent's Guide to Protecting your Children in Cyberspace*).

Knjiga ima 9 poglavlja i priloge, englesko-hrvatski glosar te kazalo imena i pojmova. Moto kojim autorica počinje svoj tekst o aktualnoj problematici suvremenog svijeta medija i odnosa djeteta/Internet – “Svim mojim Virtualnim anđelima i ostalim brižnim dobrovoljcima koji svakoga dana rade s ciljem da niti jedno djeteta ne bude izostavljeno iz ove prekrasne tehnološke pustolovine i da svatko može uživati u Internetu bez opasnosti” – upućuje na zaključak kako se namjerava baviti opasnostima virtualne stvarnosti polazeći od pozitivnog odnosa prema Internetu u životu djece i sa zahvalnošću što ima ljudi koji odgovorno bdiju nad tom velikom dječjom pustolovinom. Za to su potrebna mnoga znanja i vještine – nije dovoljna samo ljubav za djecu. Potrebna je medijska pismenost. Autoričino zanimanje i sposobnosti da napiše priručnik proistekle su iz njezina poziva – ona je odvjetnica specijalizirana za Internet i dugo se godina bavi e-pravom s posebnim zanimanjem za sigurnost na Internetu. Njezina je specijalnost e-trgovina i pravna zaštita korporacija. No, sve izraženije opasnosti koje je Internet počeo značiti za djecu, te zastrašujući prizori pornografskog zlostavljanja djece na nekim Web-stranicama, povezale su je s različitim civilnim udrugama, roditeljima i s organizacijom *Cyberangles* (Virtualni anđeli) koji patroliraju virtualnim stranicama i za to su 1998. dobili nagradu predsjednika SAD-a. Bila je i voditeljica projekta protiv dječje pornografije i pedofilije na Internetu za SAD, koji je UNESCO potaknuo 1999. godine pod nazivom *Innocence in Danger*. Svrha je knjige da roditelji i učitelji dobiju potrebnu

pomoć – medijsko znanje o kompjutoru odnosno Internetu, te da se tako izbjegne panika i strah od medija. Panika nije nikada učinkovita, ona samo vodi brzom traženju krivaca i zabrani korištenja medija. A uskratiti djeci nove tehnologije pogrešno je i ne vodi ničemu.

U devet poglavlja daju se osnovna znanja o Internetu, znanja o sadržajima, opasnostima i načinima kako ih izbjeći uz potreban angažman i uz pomoć roditelja i škole. U prvom se govori o načinima na koje djeca mogu rabiti Internet, te kako da roditelji i nastavnici budu pažljivi i realni u procjeni o opasnosti. Kad se otkrije da neka postoji neka opasna situacija, treba tražiti načine za njezino rješenje, a ne prepustiti se beskorisnoj panici.

U drugom se poglavlju upozorava kako Internet radi i zašto ponekad čak i dobri znalci te najiskusniji korisnici nisu svjesni mogućih načina njegove zloporabe.

Treće poglavlje, naslovljeno “Mračna strana”, govori o mogućnostima vrebanja i zlostavljanja djece posredstvom Interneta. U svijetu u kojem su se *cyber* ucjenjivači obušili reketom na različite svjetske male i velike korporacije, pa od uredskih službenika naplaćuju određene svote novca da im ne bi izbrisali datoteke ili da ih ne bi kompromitirali podmećući im pornografske stranice, djeca su još lakši plijen. Osim toga, u poglavlju se govori i o opasnostima od virusa i hakera.

Četvrto poglavlje upozorava na ozbiljne opasnosti i konkretne slučajeve u kojima su *cyberpredatorsi* – grabežljivci virtualnog svijeta zavodili i zlostavljali djecu, te kako se mogu skopljati osobni podaci od djece i rizicima

kupnje. Peto poglavlje bavi se učinkovitosti zakona za virtualnu stvarnost, te savjetuje odrasle kako mogu u praksi pomoći dobrotvornim radom na računalu i kako osviješteno djelovati u slučaju kriminalnih postupaka. Šesto poglavlje govori o djeci i Internetu u školi te njegovoj važnosti u obrazovnom procesu, a sedmo upozorava koliko je važno da nastavnici razgovaraju s djecom o tome mediju. Najzanimljiviji dio osmoga poglavlja opisuje tehnološke alate poput programa za filtriranje sadržaja ili blokiranje pristupa, a u devetom – riječ su dobili adolescenti i djeca, te oni govore o svojim iskustvima (posebno je zanimljiva skupina *Teenagels* (Teenadeći) koji kontaktiraju s djecom iz cijeloga svijeta).

Knjiga je pisana popularno, kao praktičan priručnik pun primjera i sa-

vjeta: školi, roditeljima, djeci. Iako nema uvid u medijsku pismenost kao koncept koji na teorijskim osnovama uokviruje tu problematiku, aktualno je i korisno gradivo. U svijetu globalizacije, koncentracije medijske moći, komercijalnih interesa medijskog tržišta i nedefiniranih zakonodavnih regulacija elektroničkih medija, odrasli moraju stvoriti ravnopravne uvjete za djecu. Medijska pismenost znači međunarodnu razmjenu dostignutih uspjeha u uređenju medija i medijskih standarda i tome će pridonijeti objavljivanje ove knjige. Koliko će se roditelji i škole zanimati za njezin sadržaj i upute o korištenju Interneta za sigurno djetinjstvo, bit će pokazatelj njihove medijske osviještenosti.

Nada Zgrabljic